

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ը

Ընդունված է 2005 թվականի հոկտեմբերի 24-ին

ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Գ Լ ՈՒ Խ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 4. Օրենքի հիմնական հասկացությունները

Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները՝

տեխնիկական անվտանգություն՝ արտադրական և սպասարկման ոլորտի օբյեկտներում տեխնածին վթարներից, արտադրական պատահարներից և դրանց հետևանքներից հասարակության և անհատի կենսականորեն առավելագույն պաշտպանվածության վիճակը.

տեխնածին վթար՝ արտադրության մեջ կիրառվող տեխնոլոգիական սարքավորումների, շենքերի, շինությունների ավերածություններ, չվերահսկվող պայթյուն և հրդեհ, վտանգավոր, վնասակար նյութերի արտանետումներ, որոնց հետևանքով վնաս է հասցվել մարդկանց առողջությանը, շրջակա միջավայրին, վնասվել կամ ոչնչացվել են նյութական միջոցներ.

տեխնիկական միջոցներ՝ տեխնոլոգիական գործընթացի իրականացման համար անհրաժեշտ մեքենաներ, գործիքներ, պաշտպանական միջոցներ, չափիչ ստուգիչ սարքեր, ավտոմատացման միջոցներ, տեխնիկական սարքավորումներ, ջրային լողամիջոցներ.

արտադրական պատահար՝ արտադրական վտանգավոր օբյեկտներում օգտագործվող տեխնիկական միջոցների խափանում կամ վնասում, տեխնոլոգիական պրոցեսի ռեժիմից շեղում, տեխնիկական անվտանգության ոլորտի օրենսդրության պահանջների խախտումներ, որոնք կարող են ստեղծել տեխնածին վթարի սպառնալիք.

վթարի ռիսկի գնահատում՝ գործընթաց, որի նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և գնահատել արտադրական վտանգավոր օբյեկտում տեխնածին վթարի առաջացման հավանականության պայմանները, դրանց ընթացքի վրա ազդող գործոնների նկարագրությունը, վթարի մասշտաբները, մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա դրանց ազդեցության ծանրության աստիճանը.

միջավայրի պաշտպանվածություն՝ վթարների հետևանքներից մարդկանց կյանքի և առողջության, բնական միջավայրի պաշտպանություն, ինչպես նաև պետության, այլ սեփականատերերի և քաղաքացիների գույքի պահպանության նպատակով իրավական, կազմակերպական և ինժեներատեխնիկական միջոցառումների իրականացում.

տեխնիկական անվտանգության վկայագիր` արտադրական վտանգավոր օբյեկտ շահագործող անձի կողմից հաստատված փաստաթուղթ, որի մեջ արտացոլվում և ամփոփվում են տվյալներ արտադրական վտանգավոր օբյեկտում տեխնածին վթարների հավանականության, դրանց բնույթի ու մասշտաբների, աշխատողների, շրջակա բնակչության և միջավայրի վրա վտանգավոր գործոնների հնարավոր ազդեցության, դրանց կանխարգելման և վերացման համար նախատեսված միջոցառումների, ինչպես նաև միջավայրի պաշտպանվածությունն ապահովելու նպատակով արտադրական վտանգավոր օբյեկտը գոտիավորող տարածքների մասին.

տեխնիկական անվտանգության փորձաքննություն` գործունեություն, որի նպատակն է ուսումնասիրել և տալ եզրակացություն արտադրական վտանգավոր օբյեկտի շինարարության, ընդլայնման, վերակառուցման, տեխնիկական վերազինման, կոնսերվացման, ապամոնտաժման նախագծային փաստաթղթերի, տեխնիկական անվտանգության վկայագրի, շահագործվող կամ գործարկման ենթակա արտադրական վտանգավոր օբյեկտների շենքերի, շինությունների, տեխնոլոգիական սարքավորումների և տեխնիկական միջոցների` տեխնիկական անվտանգության ոլորտի օրենսդրության պահանջներին համապատասխանության մասին.

10 փորձագիտական եզրակացություն` տեխնիկական անվտանգության փորձաքննության արդյունքում կազմվող փաստաթուղթ, որի մեջ ամփոփվում են տեխնիկական անվտանգության ոլորտի օրենսդրության պահանջների պահպանման վիճակը բնութագրող վերլուծություններ, հետևություններ և եզրահանգումներ.

11 տեխնիկական քննություն` գործառույթ, որի ընթացքում ուսումնասիրվում և փաստաթղթով ձևակերպվում են հիմնավորումներ և եզրահանգումներ տեղի ունեցած վթարների և (կամ) արտադրական դժբախտ դեպքերի տեխնածին բնույթ կրող պատճառների և հանգամանքների վերաբերյալ.

**12 լիազոր մարմին`** սույն օրենքին համապատասխան` Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորած տեխնիկական անվտանգության ապահովման ոլորտի պետական կառավարման մարմին.

**տեխնիկական անվտանգության ազգային կենտրոն`** սույն օրենքին համապատասխան` Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ստեղծած պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն.

**արտադրական վտանգավոր օբյեկտ շահագործող անձ`** Հայաստանի Հանրապետության տարածքում սույն օրենքի 6-րդ հոդվածով սահմանված բնորոշմանը համապատասխանող օբյեկտ փաստացի շահագործող, շահագործման նպատակով նախապատրաստող ֆիզիկական անձ կամ կազմակերպություն, այդ թվում` օտարերկրյա, պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններ` անկախ տվյալ օբյեկտի նկատմամբ առկա իրավունքի բնույթից.

շահագործման նպատակով նախապատրաստվող արտադրական վտանգավոր օբյեկտ` սույն օրենքի 9-րդ հոդվածով սահմանված նախագծային փաստաթղթերի վերաբերյալ դրական փորձագիտական եզրակացություն ստացած օբյեկտ:

16 հրագործական նյութ (արտադրանք)՝ ինքնաշխատ օգտագործման հրագործական բաղադրիչների այրման և (կամ) պայթյունի միջոցով անհրաժեշտ արդյունքի ստացման համար նախատեսված հրագործական միացությունների (խառնուրդների), տարրերի, սարքավորումների ու սարքերի ամբողջություն:

«Հրատեխնիկական արտադրատեսակ՝ արտադրատեսակ, որը նախատեսված է հրատեխնիկական բաղադրության այրման (պայթյունի, ճայթուկի) միջոցով էֆեկտ ստանալու համար:

Կախված հրատեխնիկական բաղադրությունների հատկությունից, դրանց քիմիական փոխակերպումների ժամանակ ընթացող պրոցեսների բնույթից՝ հրատեխնիկական արտադրատեսակները դասակարգվում են կենցաղային նշանակության հրատեխնիկական արտադրատեսակների և տեխնիկական նշանակության հրատեխնիկական արտադրատեսակների:

Հրատեխնիկական արտադրատեսակների արտադրության, փոխադրման, պահման, իրացման, շահագործման և ոչնչացման գործընթացներին ներկայացվող պահանջները և դրանց նույնականացման կանոնները սահմանվում են Մաքսային միության հանձնաժողովի 2011 թվականի օգոստոսի 16-ի N 770 որոշմամբ հաստատված «Հրատեխնիկական արտադրատեսակների անվտանգության մասին» (ՄՄ ՏԿ 006/2011) Մաքսային միության տեխնիկական կանոնակարգով (այսուհետ՝ Կանոնակարգ):

հրագործական բաղադրիչ՝ որոշակի քիմիական նյութերի և միացությունների խտացված խառնուրդ, որն այրման և (կամ) պայթյունի արդյունքում գազային, ջերմային, մեխանիկական էներգիայի արտազատման միջոցով ստեղծում է օպտիկական, լուսային, ձայնային, էլեկտրական կամ ճնշումային տարբեր ազդեցություններ

Հրավառության կազմակերպիչ՝ բացառապես պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների պատվերի հիման վրա և միայն «Հայաստանի Հանրապետության տոների և հիշատակի օրերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված տոն օրերին՝ հրատեխնիկական արտադրանքների շահագործման իրավունք ձեռք բերած և սույն օրենքով սահմանված պարտավորություններ ունեցող իրավաբանական անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր.

Հրատեխնիկական արտադրանքի դասերը՝ տեխնիկական կանոնակարգերի պահանջներին համապատասխանության պարտադիր գնահատման ընթացակարգերով որոշվող շահագործման ժամանակ պոտենցիալ վտանգավորության աստիճան:

18 հրավառություն՝ հրագործական նյութի (արտադրանքի) և հրագործական բաղադրիչի ծրագրված կիրառում, որը կարող է վտանգել մարդու կյանքը, առողջությունը և վնասներ պատճառել շրջակա միջավայրին ու գույքին.

19 Բնակչությանը ազատ վաճառվող հրավառություններ «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում վաճառքի և շահագործման համար չարգելված» կենցաղային նշանակության հրավառություններ, որոնց հետ վարվելը չի պահանջում հատուկ գիտելիքներ ու հմտություն, և ճշտությամբ կատարելով դրանց փաթեթավածքների վրայի օգտագործման կարգը, ապահովվում է մարդկանց և շրջակա միջավայրի անվտանգությունը.

20 տեխնիկական և հատուկ նշանակության հրավառություններ՝ հրավառություններ, որոնց հետ վարվելը պահանջում է հատուկ գիտելիքներ և հմտություն, կատարողների (օգտագործողների) համապատասխան որակավորում և (կամ) տեխնիկական սարքավորման որոշակի պայմանների ապահովում:

Տեխնիկական և հատուկ նշանակության հրավառությունների չափորոշիչները սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ:

(4-րդ հոդվածը խմբ., լրաց. 22.12.10 ՀՕ-32-Ն, լրաց. 21.03.18 ՀՕ-203-Ն)

«Գ Լ ՈՒ Խ 2.1

ՀՐԱՎԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ, ՀՐԱՎԱՌՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ, ՀՐԱՏԵՆՆԻԿԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Հոդված 9.1 Հրավառությունների իրականացումը

1. Բացառապես պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների պատվերի հիման վրա և միայն «Հայաստանի Հանրապետության տոների և հիշատակի օրերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված տոն օրերին՝ հրավառությունները իրականացվում են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր մարմնի կողմից լիցենզիավորված իրավաբանական անձանց կամ անհատ ձեռնարկատերերի կողմից:

2. Հրատեխնիկական արտադրանքների շահագործումը իրականացնում են միայն ՀՀ կառավարության լիազոր մարմնի կողմից լիցենզիավորված իրավաբանական անձի կամ անհատ ձեռնարկատերերը:

3. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր մարմնի կողմից լիցենզավորված անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ իրավաբանական անձանց կողմից հրատեխնիկական արտադրանքների կիրառմամբ հրավառություն կարող է իրականացնվել միայն համայնքի ավագանու որոշմամբ սահմանված թույլատրելի վայրերում:

4. Հրավառության իրականացումը պահանջում է հատուկ գիտելիքներ և հմտություն, համապատասխան որակավորում և (կամ) տեխնիկական սարքավորման որոշակի պայմանների ապահովում:

5. Տեխնիկական և հատուկ նշանակության հրավառությունների իրականացման թույլտվության կարգը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ:

Հոդված 9.2 Հրավառության կազմակերպչին ներկայացվող պահանջները

1. Հրավառության կազմակերպիչը պարտավոր է ապահովել սույն օրենքի 4-րդ հոդվածի 16-րդ, 17.1-րդ և 17.2-րդ մասերով նախատեսված դրույթների, ինչպես նաև 9.1-րդ և 9.4-րդ հոդվածներով սահմանված դրույթների պահանջների կատարումը.

2. Բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում վաճառքի և շահագործման համար չարգելված հրատեխնիկական արտադրատեսակների շահագործման դեպքերի, Հայաստանի Հանրապետության լիցենզավորված անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ իրավաբանական անձանց կողմից հրատեխնիկական արտադրանքների կիրառմամբ հրավառության իրականացման անցկացման վայրի, ամսաթվի և ժամի որոշումը թույլատրվում է բացառապես սահմանված կարգով համայնքի ղեկավարի կողմից:

Հոդված 9.3 Պաշտպանական դրույթ

Տեխնածին վթարների կանխարգելման, դրանց հետևանքների վերացման, նման վթարների հետևանքով հասարակությանը և տնտեսությանը հասցվող վնասների ռիսկի նվազեցման, ինչպես նաև բնակչության և շրջակա միջավայրի պաշտպանության

նպատակով, պետությունը պարտավոր է ձեռնարկել բոլոր սահմանափակող և պաշտպանիչ միջոցները՝ հրատեխնիկական արտադրանքների Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծման, ինչպես նաև շուկայից դուրս հանելու ուղղությամբ:

Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող հրատեխնիկական արտադրանքների ներմուծման ժամանակավոր արգելքը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ:

Հոդված 9.4 Հրատեխնիկական արտադրանքների իրացմանն ու շահագործմանը ներկայացվող անվտանգության պահանջները

Բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում վաճառքի և շահագործման համար չարգելված հրատեխնիկական արտադրանքներից, Հայաստանի Հանրապետության տարածք հրատեխնիկական արտադրանքների իրացումը կամ շահագործումը առանց թույլատրության արգելվում է:

Բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում վաճառքի և շահագործման համար չարգելված հրատեխնիկական արտադրանքներից, Հայաստանի Հանրապետության տարածք հրատեխնիկական արտադրանքների իրացման և/կամ շահագործման գործունեությունները ենթակա են լիցենզավորման:

Բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում վաճառքի և շահագործման համար չարգելված հրատեխնիկական արտադրատեսակների I, II, III, IV և V դասի հրատեխնիկական արտադրանքների շահագործման և/կամ իրացման լիցենզավորման կարգը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ:

Տնտեսավարող սուբյեկտները պարտավոր են ապահովել Կանոնակարգերով սահմանված բոլոր պահանջների կատարումը՝ հրատեխնիկական արտադրանքների շուկայահանելուց առաջ:

Հրատեխնիկական արտադրատեսակների դասակարգումը որոշվում է միայն Կանոնակարգին համապատասխան պարտադիր համապատասխանության

հավաստումից և մակնշումից հետո, համապատասխանության սերտիֆիկատի կամ հայտարարագրի մեջ նշելով դրա վտանգավորության դասը:

Հայաստանի Հանրապետության տարածք հրատեխնիկական արտադրատեսակների ներմուծումը առանց համապատասխանության գնահատման համապատասխանության նշանի և մակնշման արգելվում է:

Արգելվում է Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծել այն հրատեխնիկական արտադրանքները, որոնք չունեն մակնշում, կամ ունեն մակնշում, որը չի համապատասխանում Կանոնակարգով սահմանված պահանջներին, ինչպես նաև պահպանված չէ մակնշման ամբողջականությունը և լրացել է դրա պահպանման ժամկետը:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում շրջանառության մեջ գտնվող այն հրատեխնիկական արտադրանքը, որոնք չունեն մակնշում, կամ ունեն մակնշում, որը չի համապատասխանում Կանոնակարգով սահմանված պահանջներին, ինչպես նաև պահպանված չէ մակնշման ամբողջականությունը և լրացել է պահպանման ժամկետը, ենթակա են անմիջապես շրջանառությունից հանման:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հրատեխնիկական արտադրատեսակների շրջանառությունը, այդ թվում՝ իրացումը առանց համապատասխանության գնահատման համապատասխան նշանի և մակնշման արգելվում է:

Հրատեխնիկական արտադրատեսակների շահագործումն իրականացվում է շահագործման փաստաթղթերի պահանջներին կամ սահմանված կարգով հաստատված տեխնոլոգիական ցուցումներին համապատասխան, որոնք մշակվում են՝ հաշվի առնելով հրդեհային անվտանգության պահանջները:»:

Հոդված 4. Անցումային դրույթներ

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում 2022 թվականի հունվարի 1-ից:
2. Սույն օրենքի 9.3 հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված Հայաստանի Հանրապետություն հրատեխնիկական արտադրանքների ներմուծման ժամանակավոր

արգելի գործողության ուժի մեջ մտնելու ընթացքում, շուկայում առկա արտադրանքը պետք է համապատասխանի սույն օրենքով սահմանված պահանջներին: